

Iza no meloka

Auteur(s) : Rabearivelo, Jean-Joseph

Les folios

En passant la souris sur une vignette, le titre de l'image apparaît.

3 Fichier(s)

Citer cette page

Rabearivelo, Jean-Joseph, Iza no meloka, 1924-11-14

; 1924-12-16

Claire Riffard, équipe francophone, Institut des textes et manuscrits modernes (CNRS-ENS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/francophone/items/show/1666>

Description & analyse

Éditeur(s) de la ficheResztak, Karolina
RévisionJar Luce, Xavier (28-07-2015)

Informations générales

CoteNUM TRAD REV TM Meloka

Nature du documentPhotocopie

Localisation du documentBNF (CR)

Présentation

Date

- [1924-11-14](#)
- [1924-12-16](#)

GenrePresse (Article rédigé par l'auteur)

Mentions légalesFiche : équipe Manuscrits francophones, ITEM (CNRS-ENS) ;
projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons
Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)

Éditeur de la ficheClaire Riffard, équipe francophone, Institut des textes et manuscrits modernes (CNRS-ENS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Notice créée par [Richard Walter](#) Notice créée le 16/12/2014 Dernière modification le 01/09/2022

---

ny noraisin' ilay Tanala ny tady, ka nosin-
toniny, dia nitokona Pipo. Izaho efa namin-
dra hiverina. Tsy azoko lazaina ny fahoria-
izaha.

Nº 2 FENILETTON-ii NY PANAMASOANDRO

ALLAN EDGAR POE

IZA NO MELOKA

(Tohiny)

Tsy hita velively izay hanazavana ity zava mahatalaniona sady mahatsiravina ity.

III. - Feo Inona?

Nony ampitso, dia nanampy dinidinika
vaovao toy izao indray ny GAZETIM-PI-
TSARANA :—

Unyyvonaan'olona tao Hessepalatz

Maro no efa mandinina mombi, ilay loza isafatsiroa aman-tany, izay noresahinay tao anciu ny Gazety omaly hariva, nefa tsy tsobolamasy mangirana ihany na kely aza. Izano no fikopototry ny tenin' ny vavolom-beforma

Paula Muller. Mpansasa lamba, dia nala ho naha! dia an' i Madame Dresel mi-an ta batrannin' ny telo taona mananjitrano-ndiovanay ny fitanana. Tso nifataraka sy nifankaraka thany izy mina aka, ruha araky i fijeriny zy. Ny trosa aty aminy dia vohloovy tsara. Tsy misy azony lazai a, momba ny hain piainany sy ny fabazony fivelonana; nefa araky ny heviny, dia toa ny mananjitrano sy manantatra ny vin an' okina no mba idian' ny vola aminy. Araky ny roty, dia toa manam-bolo mipetraka izy. Tsy misy vahiny n ба hitany manakao rah-sendra muka lamba ho sasana izy. Azony laza na marina fa tsy n-nana mpissa izy mi-naka. Tao an-trano koa, "fuu-tsy ny any emin ny ribina fahesatra, dia toz tsy misy fanaka,

Peter Fritz. — Mpivaroatra sigarety sy sigara, milaza fa efa-taona izay no nivaroat ny vovo-paraky hotrohina amin' i Madagasikara Dresel.

Nisy elin-tora no mitoaran' izy mianak-tamio' io trano trano mahitana ny fatiny io. Fahiny, dia sopanefy firovaka no mitoetr-ai, ery ny rihana ambony kosa indray, dia nahoifony tamin' elon-kafa. Mme Dresel no

Inaka fotsiny izao matetika.

Pipo dia tsy namaly ratsy. Arahiny amin' izay alehany ny renikeliko, ka raha vao mi-

tena tompon-trano. Tezitra tamin' ilay mpanofa izy noho ny tsy fitandremany sy ny fanimbany ny trano, ka nesoriny io, dia ihy nitroatra tao, ary tsy nahosany intsony na dia izay efitra tsy nitoreany aza. Mandritra izany enin-taona izany hono, dia tsy mba nahita an'i Fraulein Margaret Zanany asfatrhy indimby na in-ennina Peter Fritz.

« Ny manodidina dia milaza fa mpanao « hitsak' andro » Mme Dresel, hoy izy, nesa tsy mba mino izany aho. Tsy mba nahita an' izy an' izy, ary na oviana na oviana naddingana ny tokonan' io trano io Peter Fritz, afi-tey sy pompon-trano sy ny zanany ; dia mpmotondra entana indray mandeha nu indroa, ary dokotera impolo angaha.

Betsaka ny mpifanolobodirindrina aminy no niteny tahatahak' izany koa. Tsy misy olona mba veatondro ho mpankao amin' izy mianakan. Tsy fantatra na manan-kavana Mme Dresel na tsia Ny varavarana-kely ano-loana dia mahalana no mba mivohà, ary ny ato an-damosina koa, dia mirindrina toy izany dahclo, ufa-tsy ny ao amin' ny rihanana-faha-esatra. Vao hainguna ihany no nano-renana ny trano.

Franck Bolhen, polisy dia nilaza, satamin' ny telo maraina izy no nantsoina, ka nabitia olona tokony ho roa-polo teo amin' ny varavararam-be ambany. Ny sabany hono ny nanopitsoka ny hidim-baravarana, fa tsy zavatra hafa. Kopa-droa ny varavarana, hoy izy, ary tsy nisy karetsaka ambony sy am-bany, ka mora ihany ny nanopoirana azy. Ny antsoantso dia mbola nitohy ihany, nefi nony voavohy ny varavarana, dia nangina tampoka. Ny fihainoana azy, dia tahat-haky ny fikiaziaky ny olona maro misy zavatra mampanaintaina azy. Io polisy io no nitari-fidana ninkatra. Nony tonga tao amin' ny rihana voalohany izy, dia handre seo anankiroa misanditrano mafy: ny feo anankiray, hoy izy, dia mitrena, ny anankiray kosa, toe seo maranitra hafahafsa izay tsizy. Ny teny vitsivitsy navoak' ilay feo voalohany, dia nipaka tamin' ny sofisny, ary azony itompoana mili tsy fa tsy feom-behi-vavy. Reny masava ny ozona anankiray na-tony teny *Frantsay*.

try ny iany. menary mihitsy ity vaoiko ity.
Olon-dehibe mihitsy, fa tsy tia ankizy vavy
madinika intsony.

Ny amin' ilay feo faharoa kosa, dia tsy fantany mazava na an-dehilehy na am-be-hivavy; ny teny noteneneniny dia tsy azony. Nesa araky ny heviny, dia teny *Espaniola*. Ny filazafanay ny toety ny estra, sy ny faty tao anatin'y, dia tahaky ny esa notantaaintsika omaly ihany.

Ernest Roger Frantsay, mpanesy volamena. Io vavolombelona io, dia nilaza hoisan' ny niditra vao lobany tao an trano. Mitovitovy ny tenin' izy sy ilay polisy. Vao voavao ny varavarana, dia nofelenay, hoy izy, mba tsy hidiran' ny olona izay vory haingana dia haingana, na dia vao maraina azo ny andro. Ny amin' ilay feo hoe maranitra na « mikiska », dia feon' Italiana no fandrenesany azy. Ny zavatra tsy isalasalany dia izao : tsy mba feon' olona tompon-tany io feo io, ary tsy azo inoana loatra ho andehilahy, fa angamba ho am-behibavy. Tsy mahay tony Italiana izy, ka tsy fantany izay dikany, fa dia ny fuitosafetany fotainy no aminianiny azy ho tony Italiana. Misan-kahalala amin' i Mme Dresel mianaka sy eto ciresaka taminy matetika izy, ka tsy an' i Mme Dresel na an' i Fraulein Margaret ilay feo « mikika » reny.

LUDWIG ODNHEIMER, mpitana hotely. Tsy mba nantsoina ity vavolombelona ity, fa tonga ho azy. Holanda isy (na Dotsa) teraka tany Amsterdam. Sendra nandaloo teo anoloan' ny trano indrindra tamin'ny nan-drenesana ilay feo niantsoantsio ; minitra maromaro angamba nisy hatramin'ny solo, no naharetan'izany feo izany. Ny fandrene-sany azy dia tsia antso lavareny, mafy dia maly, mahatahotra, hoatry ny fiktiakiaky ny efa very tanantenana sy mamoiso. Mba nidiitra tao an-trano koa isy, ka misanarakana amin'ny tenuin'ny vavolombelona rehetra ny teniny, asa-isy amin'ny zavatra iray loha monja : lazainy fa teny Frantsay ilay antso miktiakiaka na dia tsy mahay io teny io azo izy, ary feon-dehilahy. Nesa, tsy reny ma-zava ny teny, noho ny hafaingany, sy ny tay fitovian'ny hamasiny, noho ny hategeron', iay niteny engaha, na noho ny tahotra naha-za azy, hoy izy. Raha tahaky ny heviny, toa feo mahery no azo ilazana azy io, fa tsy

Tsy hisy ny fety mafana,
Hipetraka tsy hikorana ?

seo mikiaka loatra.

Ilay feo midoboka kosa dia reny marina
fa namerina, niozona amin'ny anaran'i Sata-
na indroa, ary ny an'Andriamanitra indray
mandeha, avy. (Nassina naveriny izany ka
hita fa teny *Frantsay* tokos). JEHAN
WORKAMPF, mpampisambo-bola, na mpi-
tana banky, ao Gneisnaustrasse dia nilaza,
fa isan'ny manawanana hiany Madame Dre-
sel, ka nametraka voja tao amin'ny bankin-
gy, efa hatrasm'in'ny valo tsaina isao. Man-
drakariva izy no manatitra vola ao amin'ny
banky. Keikely hiany. Nefy tsy mbola naka
vola kosa na indray mandeha aza, afa-tsý
indroa andro talohan'ny hahafesteny. Ny
tenany mohitay no tonga tany amin'ny
banky nandray arary valon-jato, ka vola-
mena daholo izy rohetra. Nirahiny niaraka
tamin'i Madame Dreesel hanatitra azy any
an-tranony ny mpiasany anankiray. ADOLF
LANSTEIN, mpiasan'i Johan WORKAMPF,
nilaza fa tamin'ie andro io, tokony ho amin'
ny 12 antoandro, dia nanatitra an'i Madame
Dreesel tany an-tranony izy, niaraka tamin'
ny vola valon-jato farantsa, an-kitapo roa.
Vao tonga ixy, dia tamy Fraulein Margaret
naka ny lassaka iray teny aminy, ary ny iray
kosa nalain-dreniny. Dia nanao veloma azy
isy, ka lasa. Tsy nahita olona tao an-dalam-
be isy tamin'io fotoana io. (Tokony hohar-
ravaina kely fa tsy be olona ny lalana HES-
SEPALATZ, ka matetika no foana).

WILLIAM BIRD, mpanjaitra, milaza fa isan 'ny olona niditra tao an-trano. Englisy William Bird, ary roa taona izao no nahatongavany tao Hessepalatz. Isan 'ny niakatra ny tohatra veolohany indrindra. Nandre ny feo misanditra. Ilay feo midoboka, dia lazainy fa feo Frantsay, nesa tsy fantany ny dikan ny teny. Reny mazava ny hoe **MASINA SY ANDRIAMANITRA**. Niakara tammin' izany indrindra koa dia nisy tabatabe reny, tos olona maro mitolona, na feon-javatra azera sy tapatapaka. Ilay feo mikiaka dia re mafy noho ilay feo midoboka. Ny tsy maha-Englisy, ilay feo dia itompoany, fa angambla Germania hoy izy 'ary feom-behi-vavy, fa tsy an-dehilahy.

(*Mbola hotohizana*).

18/11/24

sanga fiafotofon-dRahanitra nony tsara re-teo, trathy ny orana lateaka, namelovelo mafy, nolatsain' ny andro lasa, sy niho mehezan' ny andro ho avy.

Raha tsy io sangan' ilay tovolahy io angamba, dia ho nanaiky izy. saingy nosoh

tsara nampitondrain-dRakotoandriana azy. Ny zaza very no tolorana

ra malona sy mmandary,
Ka samy nandrirotra mafy :
Ny iray tehitana ny vazo,
Ny an-daniny koa te-hahazo.

N° 3 Fenilleton-u' NY IANAMASOANDRO

ALLAN EDGAR POE

IZA NO MELOKA

(Tohiny)

III. — Feo Inona ?

Dia nantsoina indray ny vavolombelona estat' nialoha azy, ka nisanaraka ny teniny fa ilay olitra nahitanina ny satin' i Margaret, dia nihidy tany unatiny tamin' ny nahatongavany. Nangina daholo ny tio, ka tsy nisy tabataba na fitolokoana re. Nony feo novohana unefta ny varavarana, dia tsy hita izay olona tuo an-trano. Ny varavarana kely, na anolona na an-daminsina, dia suny voahidy ayty anankiray avokoa ; ny varavarana nampisoroka ny olitra, dia nikutona koa, nefta tsy voahidy lakile. Ny varavarana man kao an delantsira, dia vonihidy ayty anantony torid' izany. Eftira kely anankiray any umin' ny raha fahefatra, ary ea im-bavan' ny lalainera no nivoaha indamadana ; fenton-tami-parafura sy vata tao ; nefta tsy nahitana olona. Tsy nisy tsy nosavana eran' ny zoron-trano. Nisy nefta lafaora nialainu hisokitra ny lafaora rehetra. Voulurabanteo se efatra ny raha, ary ayty ambony indrindra manolotra ny tafon-trano koe dia mbola azo itsorana. Ny varavarana-kelui' ny no an-tafon-trano dia vita vomborbomba amin' ny fintekka, ka angambika efa taona mero no tsy nivohany.

Ny tsy ihabarahan' ny vavolombelona, dia ny fiholan' ny fotoara Isen, batramin' ny nandroneosany ny fecifunditra, ka histrionin' ny mokasai ny varavarana. Nefta na mahaao sohona na mahaao abeona, dia tsy tokony ho latsky ny telo minitra, ary tsy imbeatra ny dimy. Sarotra dia sarotra ny hanapitsobana ny hidin' ny varavarana.

ALFONSO GARCIO, impianto drabrabaha,

azy tao anaty lafaoro. Hafahafa dia hafahafa ny fijerena ny tendany : voulohang aloha dia rangotra lalina maromaro eo ambanin' ny saoka, ary manarak' izany, dia pentina mivalo-mainty, izay angamba dian-drantsantanana. Ny endrina dia hatsatra mahatsiravina, ary ny masony dia hoatry ny mipo-tsaka. Ny lelany dia saiky tapaka hentitra. Eo amin' ny lempona tandrifin' ny am-bavafony, dia nisy mangana lehibe izay tsy isala-siana fa vokatry ny lohalika nanindriany azy. Araky ny hevit' i Dr. Munster, dia no ket.dain' olona iray na mero Margaret.

Madame Dresel auefa, no dia voa (mafys, naharikoriko loatra. Tapatapaka ny taolandrano sy ny taolan-tsandriny havanana. Ny taolan dranjony havia sy ny taolan-tehezany dia toro mihitsy. Ny tenany rehetra, dia rakotra ratra tsy maha-te hijery. Tsy azo vinany velively izay dia nahatonga azy ho potika toy izany. Angamba, langilangy, un bara vy, na sezà, na Indiana hafa makadiry sy mavesatra hiany no mety hahatonga ratra mahatsiravina toy ny azy, nefta tsy izany hiany, fa tsy mantsy olona faran' izay matanjaka koa no namely. Na manao choana no manao ahoana, dia tsy misy vehibavy manan-kery ho entina mandrakra olona toy izany, hoy Dr. Munster. Ny lolony, hoy izy, dia twasaraaka tanteraka cumin' ny vatany, sady potipotika lohaaman-tany. Tsy mantsy ho antsy maranitra dia maranitra no nanapaka ny tendany, angumba aza hareza.

HERR WILHELM, dokotera mpandidy (chirurgien), niaraka nantsoina tamin' Dokotera Munster mba hardinika ny faty, dia mitovy fitony aminy, ka tsy misy ivou-sana ny azy roalahy na kely oza.

Mbola be hiany ny olona manontaniana, nefta tsy nisy zava-baovao tokony hanpany intsony. Na oviana na oviana, dia tsy mbola nisy zava-nahagaga toy izao tetra amin' ity tanana ity. Hontry ny vonn' ny tamberitany ny polisy, ka tsy mahita izay atsimoataeny.

IV. Ny hevit' i Otto Mark

Ny Gazety tamin' ny hariva, dia nilara indray, fa mihotakotaka satratra ny olona manodidina ilay toerana nahafatry azy misaka. Nasiana fikorohana indray tao amin' ny trano nahitany loza ; natso koa ny famotorana fanampin'y, nefta tsy nisy vokany. Tao amin' ny takelaky ny Gazety fasiana, ny « VAOVÀO FARANY », dia nisy filazana ny nisamborana an'i Adolph Lanstein ilay mpiasau' i Jehan Workampi mpitena banky, sady niaraka tamin' i Madame Dresel nitondra ny volany. Nefo, angamba ny mba hampititonny ny sain' ny olona fotsiny no nisamborana azy io, fa tsy noho ny fahitana poro azo iampangana azy.

Otto Karl sakaizako dia toa variana mafy dia mafy tamin' ny fandinhana ity raharaha ity. Ny toetrary eny ivelany no nahalalako izany, fa ny vavany kosa dia nangina. Efa reny nosamborina i Adolph Lanstein, vao mba vaky nanontany izay hevitro izy.

Tsy nisy azoko navaly azy afa-tay imo tokana izao hiany, dia ny finoako, sahala amin' ny finoao' ny olona rehetra, fa zavatra tsy azo fantarina ity izy ity, ka tsy hita-ko izay tokony bahazoana ny nanao azy.

Tsy famotorana kely tsiziraziry hoatrityon tsy akory no mety hahafantaran-javatra, hoy izy. Malasa ho matsilo foana ny polisy eto Weimar, fa raha tahak'izany, dia toa rendrarendrany fotsiny. Tsy manana tena ftsipika hizorana izy, fa ny kisendrasendra fotsiny no antenainy hanoro lalana azy. Be dia be ny tetik' adiny, nefta saiky tsy misanandrisy amin' izay kendrena akory izy rehetra, hany ka misandiso tahatashky ny lehilahy anankiray, izay tsy mantsy misikanje mirebareba ho entina mihaino mozikka. Matetika dia mahagaga hiany tokoa ny zavatra vitany, nefta ny fahasoboa ny sy ny fikelesany aina no mahatonga izany, fa raha tsy nanana ireo mpanampy anankiroa ireo izy, dia tsy mba mandaitra mihitsy izay atsimoataeny.

(Mbola hotohizana)

au-avera
ka. Nohi
nifanen;
ny voala
tory ny

Nefo i
ray mit
Samy ne
ravorave
voalavo.
nandry a

Raha
mona m
hy ireo,
tsy ho n
izao Sa
na adala
nisamak
tena an
irery, nq
diana ta
Nony eli
intsony
herin-to
angaha

Rabenar
ny vozon
tapitra l
tamin' n

Nony
handry t
ko a nile
12 Nove
narivo, c
pidiriny
livadibac
sento sy

Izany
fanamar
lisy iaka

Nody
dia gaga
Andriana
voalaza
atia' ny
olona na
dra raha
hy, fony
rakan' n
na. In-t
nandeha
voalaha
hitra. Ti